

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la »Tipografia», soc. pe acțiuni.

A VIII-a Conferință Interparlamentară.

— Raport special al „Tribunei”. —

III.

Bruxelles, 11 August 1897.

Banchetul.

Luni seara a avut loc banchetul oferit de comitetul organizator al grupului parlamentar belgian în onoarea membrilor străini ai conferinței interparlamentare de pace și arbitragiu.

Banchetul s'a dat la expoziția de Bruxelles în localul numit *Chien Vert*, una din cele mai mari construcțiuni din *Bruxelles-Kermesse*.

Dacă mi aduc bine aminte, am spus în una din corespondențele mele trecute, în care vorbeam despre expoziția din Bruxelles, că în partea dreaptă a intrării s'a construit un mic orașel de ocazie, reprezentând câte-va strade ale vechiului oraș Bruxelles. Vizitatorii expoziției au astfel ocazia de a se afla câte-va ore, prin imaginație, în capitala Belgiei, așa cum era ea acum câte-va secole în urmă. Aceleași case, aceleași statui, aceleași înfrumșetări de stradă, aceleași costume, aceleași distracții... Aci, în Bruxelles-Kermesse, a avut loc banchetul.

Erau în total vre-o două sute de tacămuri. Au luat parte domni și doamne, membrii congresului și reprezentanții presei.

Banchetul a fost prezidat de d. Beernaert, președintele congresului, președintele senatului belgian și fost prim-ministru. D-sa avea în dreapta pe d. de Favereau, ministrul afacerilor străine al Belgiei, ear' la stânga pe d. Fred. Passy, reprezentantul Franței și unul din fondatorii și membrii cei mai activi ai conferinței.

Toastele.

La ora toastelor d. Beernaert se ridică și bea în sănătatea Suveranilor și țărilor diferitelor state reprezentate la congres. „Am făcut, noi belgienii, mari progrese la adăpostul păcii și neutralității ce ne sînt garantate — zice d. Beernaert; industria noastră se află într-o stare înfloritoare; comerțul nostru a luat proporțiuni mari; am propășit pe terenul artelor, științelor etc.; — ear' astăzi facem un pas mai mare, din multe puncte de vedere, pentru-că astăzi în capitala noastră am declarat războiul războiului.”

D. Rahouen (Olanda) închină în sănătatea Regelui și Reginei Belgiei, cum și pentru necurmata propășire a poporului belgian.

D. de Favereau, ministrul de externe, mulțumește în numele guvernului belgian, ridicând pahărul său pentru realizarea cât mai neîntârziată a marelui ideal al conferinței.

D. Fred. Passy ia cuvântul. Bătrânul luptător, totdeauna tânăr și impetuos, pronunță un frumos toast, des întrerupt de aplauze generale. „Sînt idei, care au existat și nu mai există, zice d. Passy; sînt idei care nu există, dar vor exista. Prin aceste din urmă e și ideea suprimării războiului și înlocuirea lui prin o curte permanentă de arbitragiu internațional, înaintea căreia toate conflictele s'ar fi expuse, desbătute și judecate. Astăzi această idee e o utopie; mâine ea va fi o idee; poimăne o realitate”. D. Passy bea pentru utopia de azi, pentru ideea de mâine, pentru realitatea de poimăne. „Știința și pacea vor triumfa în contra ignoranței și războiului”, — încheie d-sa în aplauzele unanime.

D. Beernaert, președintele, propune un toast în sănătatea dlui Passy, „care ne-a arătat cum gîndea, cum simțea și cum vorbea generația de acum șeptezeci-cinci de ani”. Se fac ovațiuni dlui Passy.

D. Descamps (Belgia) bea pentru arbitragiu și pace.

D. Barons (Statele-Unite, aduce salutul lumii nouă vechei Europe.

D. Petru Grădișteanu (România) bea pentru presă în general și pentru presa belgiană în special. Presei se datorește în mare parte răspândirea ideilor, care formează idealul conferinței interparlamentare; ea e interpretul cel mai credincios și mai neobosit al sentimentului general. În ori-ce manifestare

a gândirii și activității omenești, presa are un loc do frunte. Pentru presă deci.

Mai ridică toast d-nii Stanhope (Anglia), Marcoartu (Spania), Bayer (Danimarca) Ficher, redactor la „Le Peuple”, în numele presei, Beloesou (România), Labiche (Franța), Hirsch (Germania) Houseau de Lehage (Belgia). Această frumoasă și distinsă reuniune a durat până la 11 ore de seară când toată lumea s'a despărțit în chip cordial sub cele mai plăcute impresii.

Ședința a treia.

Miercuri, 11 August, dimineața, conferința interparlamentară a ținut ultima sa ședință.

DI Houseau de Lehage (Belgia) anunță, că dl Marcoartu (Spania) oferă suma de 5000 de franci pentru organizarea unui concurs în scopul de a se recompensa cel mai bun memoriu asupra organizării unei curți de arbitragiu internațional.

Conferința votează mulțumiri donatorului.

Asasinarea lui Canovas.

DI de Saisy (Franța) propune o rezoluție, exprimând oroarea ce adunarea a în-cercat la noutatea odiosului asasinat, căruia a căzut victimă marele om politic spaniol, dl Canovas. Moțiunea a fost admisă și ea va fi transmisă guvernului spaniol.

Alte două propuneri, ce figurau în ordinea de zi, au fost retrinse biroului interparlamentar din Berna.

Foaia bioului interparlamentar.

DI Houseau de Lehage citește apoi raportul bioului interparlamentar din Berna. Adunarea decide suspendarea publicării foii „Conferința interparlamentară de pace”. Această publicație va fi înlocuită cu raporturi particulare asupra fie-cărui din conflictele examinate de biroul interparlamentar.

Noul bioul interparlamentar.

DI Descamps (Belgia) propune realegerea pentru un an a bioului interparlamentar din Berna.

DI Hirsch (Germania) crede, că ar fi mai bine ca acest biou să se numească pe viitor „Bioul interparlamentar” în loc de „Bioul din Berna”.

El se compune din reprezentanții a 14 grupuri parlamentare.

Viitoarea conferință — la Lissabona.

Erau trei propuneri în ce privește orașul, unde trebuie să aibă loc viitoarea conferință: Berlinul, Cristiania și Lissabona. De Berlin n'a mai fost vorba, după-cum n'a mai fost vorba de Viena, pe care baronul de Pirquet o pusese timid înainte, — „dacă nu pentru anul viitor, cel puțin pentru un alt an”.

DI Stanhope (Anglia) zice, că Lissabona e prea depărtată de centrul Europei și crede că ar fi poate mai bine ca să se lase biroului sarcina de a fixa noua localitate.

DI Descamps (Belgia) crede că e mai bine ca, potrivit și precedentelor în această materie, conferința să se declare în ședință plenară asupra orașului în care va avea loc conferința a IX-a.

DI Marcoartu (Spania) înlătură obiecțiunile depărtării. Cristiania din Norvegia s'ar găsi la aceeași depărtare pentru unele grupuri parlamentare. Afară de acestea, la Lissabona se fac mari sărbări cu ocazia aniversării celui de al patrulea centenar al descoperirilor lui Vasco de Gama.

Lissabona se admite, după-cum prevăzusem, de toți membrii conferinței, cu excepțiunea grupului englez.

DI Descamps, care înlocuia în această ultimă ședință la președinție pe dl Beernaert, adresează câteva vorbe de mulțumire membrilor conferinței, terminând cu cuvintele: „La revedere — la Lissabona!”.

DI Labiche (Franța) aduce omagiile sale ospitalității belgiene.

Sesiunea conferinței se declară închisă.

Aceasta e activitatea conferinței interparlamentare din anul acesta, — activitatea oficială. Există încă o altă activitate, care începe după ridicarea ședințelor, și care s'ar pute numi activitatea neoficială. Ea e din multe puncte de vedere tot atât de importantă

ca și cea dintâi, — din punctul de vedere al chestiunii noastre naționale mai importantă chiar.

Atunci, după închiderea ședințelor oficiale și mai ales cu ocazia petrecerilor, ce se organizează în adins în acest scop, se fac cunoștințe, se leagă prietnii, se discută tot felul de chestiuni. Atunci s'a pus întreagă chestiunea națională română, pentru a căreia discuție amplă nu s'a găsit un moment favorabil în cursul ședințelor, ordinea de zi, de mai nainte stabilită, opunându-se. Dar' despre aceasta, în viitoarea mea scrisoare.

IV.

(Chestiunea națională).

Bruxelles, 12 Aug.

Membrii străini.

Înainte de a relatea cele-ce s'au petrecut în afara de ședințele conferinței cu privire la chestia noastră națională, cred că e bine să presint cetitorilor aceste foi numele membrilor străini, cari au luat parte la desbateri și la excursiunile organizate din acest incident. Eată-le, după țări:

Germania: Dr. Max Hirsch, membru al Reichstag-ului, Wetekamp, membru al Landtag-ului.

Anglia: Byles, Dr. Clark, Laren, Randal Cremer, Snape Tomas, Stanhope, Walter Hazell, Woodall William, — membri și foști membri ai camerei comunelor.

Austria: Cavalier Wladimir d'Oiewox Gaiewosz, deputat, baronul Pirquet și de Rostowski, foști deputați.

Danimarca: Boyer și Hage, deputați.

Spania: Marcoartu, senator.

Statele Unite: S.-J. Barrows, deputat.

Franța: Bertrand, deputat, Hervé de Saisy, senator, Viconte de La Batut, deputat, Labiche, senator, Laroze, deputat, Martin, senator, Maret senator, Frederic Passy, fost deputat.

Ungaria: János d'Asbóth, deputat și Pázmándy, fost deputat.

Italia: Bertini, senator și locotenent-general Türr, adjutant al regelui Victor-Emmanuel.

Olanda: Bool și Bouman, membri ai camerei a doua a Statelor-Generale, Pyls și Rahusen, membri ai camerei întâia a Statelor-Generale.

România: Stroe Beloesu, senator, Constantinescu, senator, Enacovici, deputat, P. Grădișteanu, vicepreședinte al senatului și Maltezanu, deputat.

Rusia: Novikof, Odesa.

Suedia: Edvard Wavinsky, deputat.

La aceste nume este a se adăuga acele ale deputaților și senatorilor belgieni, mai numeroși.

Din Ungaria își anunțase sosirea nouă inși; au sosit numai doi.

Broșura de protestare.

Se știe, că publicarea ultimului protest al Românilor din Transilvania și Ungaria a fost zădărnicită de guvernul „liberal” din Budapesta. Astfel, acest strigăt de protestare trebuia să rămăie înăbușit pentru totdeauna.

În fața acestui fapt, tinerimea universitară română din Bruxelles, constituită în societate și avînd ca președinte pe dl Ioan N. Roman, ear' ca secretar pe dl V. Curjius, a decis traducerea în limba franceză și publicarea acestui protest într-o broșură destinată anume să fie distribuită membrilor congresului, presei europene și oamenilor politici marcanți din toate țările.

Broșura aceasta a fost o adevărată bombă pentru cei doi reprezentanți maghiari. În același timp, ea a pus din nou chestia națională română pe tapet. În toate societățile, în toate convenirile și excursiunile se făcea de aci încolo numai politică națională românească.

La Tervueren.

Duminecă 7 August membrii conferinței, neținînd ședință, s'au transportat la Tervueren, ca să viziteze expoziția colonială de acolo.

În ziua aceea a plouat.

După o vedere în treacă a satelor congoleze, vizitatorii, grupuri-grupuri, prin salele restaurantelor, discutau tot felul de lucruri și mai ales chestiunea națională română.

O telegramă ne anunțase ultima ispravă a guvernului unguresc, — condamnarea dlui Dr. Ioan Rațiu și celorlalți convocatori ai conferinței naționale dela 24 Octomvrie 1896.

Numele venerabilului nostru președinte e tuturor familiar. El e iubit și venerat de toți.

— Pentru-ce această nouă condamnare? întrebau ei.

Li-s'au dat lămuriri. Și le venea greu să creadă, acestor cetățeni ai unor țări cu adevărat civilizate și ai unor state cu adevărat liberale, că niște cetățeni pacinici pot fi împedecați de a se întruni și a desbata sub ochii și sub controlul autorităților și că convocatorii unei asemenea întruniri pot fi condamnați, mai ales când întrunirea nici n'a avut loc.

DI Petru Grădișteanu a prezentat telegrama lui Pázmándy, întrebându-l ce crede despre această nouă ispravă. Pázmándy își dădea toată osteneala să dovedească, că e vorba de o simplă „contravențiune”.

— Ce fel de contravențiune? îl întrebau străinii. Ce fel de calificatiune dați d-voastră, în Ungaria, infracțiunilor, admitînd, că ne găsim în prezența unei infracțiuni? E vorba aci de un delict politic, — și evident, că d-voastră politicienii condamnați și persecutați sistematic pe acești concetățeni ai d-voastră, cari în totdeauna, ca și în cazul acesta special, făceau uz de un drept al lor constituțional, natural, recunoscut în toate țările civilizate!...

Lupta era deschisă. Cei cinci deputați români de o parte și tinerimea universitară română pe de altă parte nu mai erau de ajuns pentru a da lămuriri.

În Ungaria e ca în Armenia, ca în Creta! — observă un deputat belgian, la care necesitatea de a da expresiune unei convingeri era mai puternică decât sentimentul de curtoasie față de domnul Pázmándy, oaspele de circumstanță al Belgiei.

— Sîntem Români, dlor, și aveți dreptate să ziceți, — și trebuie să faceți după-cum ziceți, să rămâneți totdeauna Români! adaugă dl de Saisy, reprezentantul Franței.

Ear' bietul Pázmándy, plouat de ploaia de afară și plouat de potopul de observații, care a culminat cu aceea a unui fost deputat belgian și distins avocat: „un pareil régime c'est réellement une honte” (un asemenea regim e într'adevăr o rușine), Pázmándy, zic, a sfîrșit prin a tăce, aruncînd priviri scârpătoare Românilor, zimbînd acru din timp în timp și încheind la urma urmelor, cu vorbele, „ca și el face opoziție regimului din Ungaria”.

După banchet.

Același lucru i-s'a întîmplat dlui Pázmándy după banchetul din localul *Chien Vert* (Bruxelles-Kermesse). Se pripășise, anume, într-un cor în care ne aflam doi Români, un Luxemburghez, dl I. P. Kongs, și vre-o patru Belgieni.

— Am citit broșura, ce ați distribuit-o, mi zise comi-voiașorul nostru.

Ai făcut foarte bine, de oare-ce ai putut să țineți din ea multe lucruri folositoare.

— Da, dar' lucrurile nu sînt tocmai așa... sînt exagerări.

— Recunosc un singur defect protestului: acela de a fi un protest; fiind un protest, el trebuia să cuprindă situația în linii mari; în proteste documentările nu se obișnuiesc; protestele dau nota situației în generalisări și caracterisări. Dar' dacă protestul ar fi un studiu, — cum avem o întreagă literatură în privința aceasta, de sigur că nu faptele și nu fărâdelegile d-voastre ne-ar fi

lipsit pentru a documenta fiecare afirmație. Sînteți, fără supărare dle Pázmándy, un popor cu instinctele încă asiatice, provocatori față de toată lumea, un popor care nu va avea nici-odată amici și care va resimți amar într-o zi urmările politicii ne bune, pe care o fac astăzi o mână de politicieni desperați și de jidani cosmopoliti.

Multe am vorbit apoi cu onorabilul; am luat în deosebi fiecare chestiune; i-am pus înainte fapte; — ear' el se mîrginea a răspunde, că „asta nu e tocmai așa”, „cealaltă e cam altmîntrelea”...

— Știi cum faci d-ta, dle Pázmándy? D-ta faci ca unii pit-pokeți, care cred, că e lucru isteț din partea lor să se pună pe terenul *negatiunii* continue. „Ai furat”. Nu! — „Dar te-am prins cu mîna în buzunarul vecinului”. Nu! — „Dar bine, eată punga lui în buzunarul tău”. Nu!... În așa condiții, tăgăduindu-se evidența, nu se poate discuta.

Hazlie impresie, hazlie, dar' și caracteristică pentru situație, a făcut faptul, că cei agrațiați în procesul „Memorandului” au trebuit, după actul de grație să plătească chiria celulelor, în care au stat cincisprezece luni. Pázmándy își dădea toate ostenele din lume să dovedească, că acest lucru se întîmplă în toate țările civilizate, în Belgia chiar... Ce desiluzie pe el a doua zi, cu ocaziunea vizitei la grottele de Han, despre care voi vorbi în viitoarea mea corespondență.

Protestul Românilor

contra:

Opresiunii maghiare.

Sibiu, 17 Aug.

Continuăm cu vocile din presă asupra „protestului”; regretăm, că nici azi nu le putem da toate. Dintre cele u-gurești remarcăm cele scrise de „Magyarország”. Acest organ, deși opozițional, se știe că are legătură cu guvernul, mai ales în chestiunea naționalităților, pe urma agentului Pázmándy, care e colaborator stabil al acestei foi.

Ceea-ce spune acest ziar în general despre chestiunea română merită atențiunea noastră a tuturor...

Momentul cel mai nou în chestiunea „protestului” tot Pázmándy ni-l dă. Într-o scrisoare din Bruxella, publicată în „Magyarország” de ieri, agentul guvernului încearcă să bagatelizeze „Protestul”. El zice, că „Liga” din Bruxella se compune din un singur om, dl I. N. Roman; că „protestul” — el îl numește pamflet — n'a avut nici un efect etc. De altă parte însă voyageur-ul maghiar trebuie să recunoască indirect, ceea-ce el caută să desmîntă, — că „Protestul” i-a opărit rău. El spune că toți membrii conferinței au primit „Protestul” prin poștă, chiar și el.

La sfîrșitul scrisorii ori-cât de șiret e Pázmándy o pățește, căci își tradează minciuna. Eată acest pasagiu: „S'a remarcat puțin, — scrie el — că din Ungaria am fost numai doi.”

And, că mulți deputați maghiari sînt la băi în Ostende. (Ieas și 1/2 de Bruxella R. Trib.) Dar' n'a venit nime. Astfel am rămas noi doi, eu cu Asbóth Iános, doi opoziționali, cărora între altele ni-a revenit și rolul, ca, într-o cât se poate, să acoperim atrocitățile electorale ale guvernului maghiar.

Pentru-că ne-au întrebat, mă rog, foarte mult asupra acestei teme nu prea edificatoare. Da zău! Astăzi există în Bruxella la expoziție, o culină, în care mîncările s'ar fierb cu electricitate; apoi telegraf-ul, telefonul și așa niște telescoape, cari lucrurile cele mai mici din departări necrezute ni-le aduc înaintea ochilor.

„Domnii mei, se avem de grîie, ce facem acolo, acasă!”

Astfel încheie Pázmándy — și aceasta ne arată în destul ce efect a avut „Protestul” în Bruxella.

Într'aceea se vedem ce mai zic Ungurii.

Voci din presa maghiară.

„Magyarország“.

Sub titlul „Memorandum ori Protest?“ „Magyarország“ publică în numărul de Sâmbătă un articol de o coloană, din care extragem următoarele:

„Liga valachă — așa începe articolul — e arăși a dat semn de viață. Din prilejul conferinței interparlamentare, care se ține acum în Bruxella, studenții români de acolo, ascunși sub vîlul anonimității, au dat o broșură intitulată „Protest“, în care e arăși esul de recriminări „cunoscut până la plictiseală“ și se plîng grozav de apăsarea, de care maghiarimea împărtășește valachimea.“

Acă expune istoricul protestului su-primat de guvern, și aceasta o propune ca un fiasco pentru Români.

„După acest fiasco, au crezut, că în Bruxella mai cu succes vor pute deștepta interesul Europei pentru plîngerile lor și cu toate mijloacele posibile au lucrat, ca în ordine de zi a congresului actual să se iee și pertractarea cauzei „naționalităților secesse“. (Nu știm nimic de atari încercări. Red. „Trib.“)

„Acea parte a presei franceze și bel- giance, care prin neorientarea sa ușor e sedusă de o astfel de propagandă, de luni de zile a scris articoli despre această cauză, dar e arăși fără succes. Grupul belgian, care a pregătit conferința, a declarat hotărît, că conferința interparlamentară nu are chemarea de a se ocupa cu afacerile interne ale statelor euro- pene și astfel năsuințele grupului românesc de nou au suferit naufragiu. Această derută va fi putut amărî pe acei tineri studenți uni- versitari, anonimi, într'altă, ca se iee asupra lor rolul de proclatori nechemati (??R. „Trib.“) și să facă e arăși larmă despre grozava opre- siune a Valachilor din Ungaria.

„De fapt lucrul stă astfel, că dela gra- țierea celor condamnați în procesul „Memo- randului“ cestiunea valachă pauzează aproape de tot. Valachii din Ungaria sînt contrariați între sine înșiși, nici o fracțiune nu se încrede în cealaltă și fiecare crede despre cealaltă, că e cumpărată. Guvernul maghiar este orien- tat despre fiecare pas al Valachilor și știe, că acei agitatori valahi, cari încă tot ar mai voi să pescuiească în tulbure, acum nu fac nimic, pentru-că în România n'au sprijin și ei dela schimbarea împrejurărilor politice de acolo așteaptă totul.

„Această cauză, așa se vede, a adormit pe ani de zile. Până-ce în România nu ajunge la putere alt partid politic, până atunci și agitatorii valachi din Ungaria sînt condam- nați la inactivitate. Dar' tocmai de aceea bine știu cei din palatul prim-ministrului (Alusiune la Banffy și Jeszenszky, șeful sec- țiunii așa numite a naționalităților. R. Trib.), că chestiunea valachă nu și-a pierdut impor- tanța, și că la momentul potrivit, trebuie apli- cate acele măsuri, cari ar pune capăt stărueli- rei valache odată pentru totdeauna.“

Acest din urmă pasaj tradează un nou atac, ce guvernul plănuește asupra noastră...

Articolul lui Kossuth.

Am spus, că Kossuth Ferencz publică în „Egyetértés“ un primaricel din pri- lejul protestului din Bruxella.

Eată întreg articolul:

Oprimății Valachi.

Liga valachă vrea să facă lumea cultă a crede, că în Ungaria Valachii sînt opri- mați.

Din prilejul conferinței interparlamentare din Bruxelles a apărut o broșură, care e plină de acuse.

Irredentiștii valachi s'au încercat să-i aducă înaintea conferinței sau, al cărei fond zadarnic l'am căuta în Ungaria; dar' au su- ferit eșec; deci au încredințat răbdătoarei hărții să anunțe, că ei sînt opri- mați în patria lor maghiară.

Intr'adevăr e de mirare, că dintre toate națiunile tocmai pe Ungur îl acuză mințile infernante ale cetățenilor de buze straine (!), că opri- mați naționalității, pe cari un milleniu întreg nu numai le-a lăsat în pace, ci și pe seama lor a eluptat și a asigurat libertatea comună, chiar atunci și chiar așa, ca pe seama sa însăși.

În Austria constituționalismul a fost tîrît în pericol numai prin aceea, că și Cehii și poartă folosi în unele cazuri limba lor.

Noi Ungurii, deși Croații (ca să amintim numai un exemplu) s'au luptat cu armele-n mîni contra noastră în 1848—49, totuși am cîștigat și pe seama lor libertatea și cons- tituționalismul, îndată-ce am reușit să stoarcem aceste comori dela absolutismul monarhic.

Limba lor și-o pot liber folosi, ba răb- dăm, ca limba noastră să o persecute în Croația.

În veacurile evului mediu, când în Eu- ropa întreaga a domnit dreptul pumnului, și când întreaga lume ar fi aflat natural, ca și Ungurul să exerciteze dreptul pumnului, el (Ungurul) a lăsat în pace naționalitățile de buze străine, atât de mult, că peste un mil- leniu și-au putut păstra limba, caracterele de naționalitate, ca și cum n'ar fi locuit în Ungaria.

Nici nu ne putem închipui aici în Un- garia, în ce stă opri- marea Valachilor.

Nu-i stat pe lume, care nu s'ar apăra contra tendențelor de dărăburire și n'ar de- nega realizarea acestor dorințe, pentru cari nu-i suficient, că în curs de un milleniu a fost respectată naționalitatea celor de buze străine.

Istoria dovedește, că acei Valachi, cari au locuit pe acest pămînt în vremea cuce- ririi țerii, nu mai sînt de aceeași trupină cu cei între cari decurge acum agitația. (?)

Dar' și dacă istoria ar minți, și atunci ar fi un drept de mult prescripția, pe care cu un milleniu înainte l'a decis cucerirea.

Dacă titlul de drept s'ar reînnoia la un milleniu, curios chip ar avea Europa.

Dar' ori-cum se fie aceasta, partidul no- stru vrea libertate și egală îndreptățire între toți locuitorii țerii.

Însă nici-odată n'ar permite a se atinge de caracterul maghiar al statului maghiar!

Cu toate acestea nimeni nu poate acusa pe Ungur cu plan de opri- marea. Dar' nu pretinde și nu-și ține New-Yorkul carac- terul american englez, deși după Berlin e cel mai mare și mai populat oraș nemțesc din lume? Le trece prin minte Nemților din New-York să se plîngă, că ei sînt opri- mați în Statele-Unite?

La noi, dacă e nemulțumire între Va- lachi, aceasta provine din sîrăcie; dar' opri- marea numai agitatorii plâsmuiesc.

Sîrăcia e un adevărat și regretabil fapt, dar' nu-i numai trista proprietate a cetățe- nilor valachi.

Sîntem sîraci cu toții și spoiala stră- lucitoare a progresului abia ne poate acoperi adrețele sîrăciei.

Cauza acestei sîrăcii face mai mult în aceea, că pe terenul economiei publice, chiar în epoca progresului și a transformării, gu- vernele și majoritățile, cari se succedă, au servit totdeauna din puncte de vedere „mai înalte“ politice interese străine.

Acum aceste puncte de vedere trebuie să dispară de pe orizon, dacă nu vrem să ne nimicim; și pe terenul material țeara trebuie să urmeze de aci înainte adevărată direcție patriotică.

Ca să constrîngem (la vremea sa) întru aceasta majoritatea, am abzis de lupta contra faimosului §. 16.

Dacă ne va succede cu ajutorul lui Dumnezeu și cu hotărîrea noastră neînfrîntă să aducem pe teren național politica econo- mică a guvernului, așa ca binecuvîntările bunei stări să se răspîndească pretutindeni în sîrăca noastră patrie, atunci nu vor fi nemulțumiți Valachii; și abieratul fanatismului irredentiștii va răsună între poporul valach ca strigătul în pustiu.

Cu toate acestea, guvernul ar avea d- torința să poarte grije, ca să nu seducă opinia publică europeană activii publiciști irredentiști, cari fac lumea să creadă, că noi prănzim și cinăm Valachi.

Faptul e însă, că noi libertate și traiu bun dorim poporului valach; și știm, că atunci când Ungurul va avea deplină libertate și traiu bun, va avea și Valachul, numai să fie cre- dincios cetățean patriei, în care a imigrat nu pentru-ca să o sfășie, ci pentru-ca să tră- ească, și să trăiască în pace, cum trăiește în pace pe sfîntul pămînt al patriei noastre iubite.

Vom reveni!

O voce săsescă.

Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt din Sibiu, care cum se știe este organul Sașilor moderați, înregistrează în următorul mod apa- riția Protestului din Bruxella:

„În Bruxella a apărut câteva zile în-ainte o broșură sub titlul: „Protestul Româ- nilor din Ungaria și Transilvania contra opresiunii maghiare“. Cuprinsul broșurei cul- minează în plîngerea, că naționalităților ne- maghiare din Ungaria li-se denegă drepturile politice garantate în legea de naționalități din 1868. Cartea face senzație prin limbajul seu aspru. (Trebuie să presupunem, că con- frații dela organul săsesc n'au cetit broșura, de zic că e aspră în limbajul. Red. „Trib.“). Ziarele ungurești atacă în mod pătîmă pe autorii anonimi ai opului și îi acuză de înaltă trădare.“

Sibiu, 17 August n.

Ilustrațiunile „Protestului“. „Pa- tria“ din Cernăuți înregistrînd noile întem- niări din Sibiu zice: „E de necrezut ce vol- nifici își permite guvernul maghiar pe contul Românilor“. Revelează apoi faptul, că atari pedepse s'au dat numai în „fundul regi“ pe pămîntul săsesc și face următoarea observare: „Este evident, că numai pretenției săsești ma- ghiare au să mulțumească Români din Tran- silvania aceste gîcane, ear' guvernul maghiar devine simplaminte ridicol prin astfel de or- dine și sentințe“.

Despre conștiința Biografiei lui Iancu „Patria“ scrie următoarele:

„Mintă ungurească. — Foile din Tran- silvania (confrății din Cernăuți vor să zică: „Tribuna“, — R. Trib.) anunță, că gendarmăria din Vâlcele (Ardeal) a conștitat Biografia lui Iancu, apărută deunăzi la Sibiu din conde- iul dlui I. St. Șuluțiu. E surprinzător, că gu- vernul maghiar n'a lansat încă un ordin re- troactiv prin care să interzică și nașterea lui Avram Iancu în Transilvania“.

Adunare săsescă — oprită. În Bistrița se țin de câteva zile adunările reu- niunilor săsești. Aceste zile sînt sărbători naționale pentru Sași, doar' unicele zile înăl- țate în viața lor.

În șestan guvernul s'a îngrijit să le arunce un picur amar în pocul generalei bu- curii.

După-cum i-se telegrafează organului verde din Brașov, poliția de acolo a disolat adunarea studenților universitari sași.

Pe cît știm poliția din Bistrița se com- pune din Sași. Credeam, că acei oameni sînt instrumente servile în mîna guvernului numai când e vorbă de adunări românești, dar' așa se vede, că în servilismul lor ei își uită chiar, că sînt Sași. Și mai trist.

Statutele „Astru“ — aprobate. „S. D. Tageblatt“ anunță, că ministerul de interne a provăzut cu clausula de aprobare nouele statute ale „Asociațiunii“ noastre. La „Asociațiune“ nu se știe încă nimic despre aceasta, dar' informațiunea organului săsesc trebuie să fie adevărată, după-ce se cunosc re- lațiunile lui cu primăria din Sibiu. Noi re- marcăm coincidența acestui act cu protestul din Bruxella.

Conflicțul ceho-german. Pe cînd înverșunată și surdă luptă decurge în toate straturile populațiunii boeme, lupta națională, purtată de ambele părți cu mijloace foarte violente, singuri social-democrații Boemiei, Cehi și Nemți, dovedesc a fi apelați spre o sinceră și echitabilă pace națională.

Un serios articol de această caracteris- tică, apărut zilele acestea în Pravo, organul partidei sociale cehice din Boemia, face sen- sație și e viu și insistent comentat în foile de dincolo de Leitha.

Articolul, pornit din puncte de privire înalte și foarte umanitare, pledează cu tot focul pentru pacea națională, ce necesitate e și se lege între Cehi și Boemi, și îndeamnă pe toți ostașii, din ambele taberi, să iee parte la marea manifestație de protest și pace, ce se va ține pe la începutul lunii Septemvrie la Praga, în scop de a se cere o limpezire grab- nică și generală a stărilor anormale și pri- mejdioase, ce de present domnesc în Austria, ales în Boemia.

„Veniiți, Cehi și Germani“ — scrie „Pravo“ — „arătați tuturor orbilor, că frăția noastră nu-i frasă... Noi vî invităm pe toți la această sărbare de pace! Veniiți și sărbați cu noi!... Noi toți ne-om aduna în această zi, ca stîndăruși păcii să-l desfășurăm între popoare“...

Aforisme politice

— Una la ei. —

Sfîtnicul unui mai mare va lucra prudent, dacă își va ascunde superioritatea sa spi- rituală, precum își învelește femeia frumșea sa, pentru ca cu atît se fie mai sigură de învin- gerea ei. El se nu dea sfat, ci se facă nu- mai alusiune la o expresiune de mai înainte a aceluia, pe care voiește a-l sfătui. Să nu-i contrazică, ci să-și îmbrace obiecțiunile sale în formă de îndoieli și rugări de a fi luminat. Să nu-l instrueze, ci să se lase a fi instruit de el.

Zachariae.

Iancu și — „Nemții“

de Iosif Sterca Șuluțiu.

(Urmare.)

Cetiți „Gazeta Transilvaniei“ din anul 1891. Nr. 267. „Apa curge petritele român“ și veți vedea cum acei „civilizatori“ au înce- put să germanizeze până și numele comu- nelor. Eată cum tractau ei cu partidele.

— Wie heissen Sie?

— Beregszoi Beregszegi Iánosnak hivnak.

— Das ist mir zu lang, das kann ich nicht aussprechen. Schreiben Sie ihn: Szabo János.

— Aber ich bitte Herr Comisär, der Herr heisst Beregszoi Beregszegi János.

— Das schadet ihm gar nichts; schrei- ben Sie nur: Szabo János.

In nr. 5 anul 1895 „Gazeta Trans.“ găsim un alt cas despre înțelepciunea „Nem- ților“.

În anul 1859 (în „Gazeta“ stă din eroare 1857) după desastul, ce l-au suferit „Nemții lui Bach“ în senatul imperial din Viena, se dăduse ordin, ca funcționarii venetici — (câți chelneri și barbiri din Austria pe toți i-au adus aci, ca să ne civilizeze) să învețe limba poporului, căci vor fi controlați.

— Învățați-limba poporului? întreabă șeful districtului pe funcționarul Kristan, un Neamț din Carnolia.

— Imposibil, imposibil! Acești oameni au nume, cărora asemenea poate numai între sîlbatici din India vei mai găsi. Poftim aici am lista proprietarilor din pretură.

1. Pápalákikeletiházi. (Popilak keleti egyházé.)

2. Pápalákiunitársizáki. (Papilak uni- tariusaké.)

Aceștia vor fi frați.

Acum vin sigur doi nemeși; în țeara aceasta dacă nu ești nemeș, nu ești om,

3. Számoszizeteleki. (Szamos telke) și

4. Fámosziteleki. (Vámos telke.)

Aceștia încă vor fi neamuri.

Cine trăzne a dat acestor oameni așa nume lungi? Pápalákikeletiházi.

Doar' ar ajunge și Házi; sau dacă e nemeș și-i trebuie și ceva predicat, Pápiházy; dar' Pápalákikeletiházi! es ist nun desperat werden.

Un alt cas: Într'una din zile au exor- tat gendarmii în arest pe un ucigaș Ioan Muntean, alias Stirimbu. În ziua următoare trimite „Neamțul“ pe servitor să spună tem- nițarului, ca să-i aducă pe Ioan Muntean. Acesta, folosindu-se de prostia „Neamțului“, a negat faptul. Funcționarul trimite, ca să-i aducă pe Alias, ca să-l confrunteze cu Mun- tean. Temnițarul spune, că alt rob nu este. Atunci „Neamțul“ dă alarmă că: Alias a de- sertat. Numai cu greu s'a liniștit și înțeles, că Muntean și Alias e una și aceeași persoană.

Încă un cas: Bedőházi Iános, directorul bunului familiei graf. Degenfeld din Szt.-Vesszős, se duce într'o zi la pretură (Bezirksamt), ca să dea la protocol o jalbă în contra prevarican- ților de pădure. Eată ce se petrece:

— Jó reggelt kívánok.

— Ich kann nicht ungarisch.

— Bună dimineața poftesc.

— Ich kan nicht romanisch.

— Kennen sie mein Herr nicht deutsch?

— Ik, ik kennen weniges.

— Ja, ja sie kennen schon; reden sie nur deutsch.

Bedőházi, un bărbat popular și foarte simpatic, până atunci încă nu se încer- case se „glăsuiescă“ nemțește; l'au năpădit sudorile; ce să facă; n'avea încatrău.

— Also dictiren sie Ihre Klage zu Protocoll.

— Ich diktiren. (El a vrut se zică că: o femeie bătrână, nevastă pădurarului, l'a cău- tat și i'a spus că oamenii din sat ziua noaptea fură lemne din pădure.)

Eată cum a dictat: „Bătrână frau ge- kautiren, și povestiren, hoky-populi, immer Tag, immer Nacht, macht Furtifikation.“

— Sprechen Sie, mein Herr, ungarisch, oder romanisch? Ich soll einen Diener he- rein rufen, der mir das in's Deutsche über- setzt.

— Ik sprechen deutsch.

— Deutsch? Ich bin doch ein Deutscher, verstehe jedoch gar kein Wort“.

Atunci Bedőházi a eșit afară, a trântit ușa și l'a înjurat.

Ce am ajuns! zise el, să nu-ți poți da o jalbă la protocol, nici ungurește, nici ro- mânește. Dar' acel dobitoc de „Neamț“ nu știe nici nemțește, căci doară eu nemțește am vorbit cu el“.

Astfel de casuri se află o mulțime, pe care Sașii și Maghiarii le-au eternisat în scrierile lor.

(Va urma.)

Din munți.

— Scrisoare particulară. —

Munții-Apuseni, August 1897.

Au început alții, eu continuu.

În toate părțile locuite de Români, în toate unghiurile, unde numai se simte o suflare românească, se aude, se vede o mișcare viuă în interesul prețuitei noastre „Astre“; nu- mai la noi, în „tradiționalii“ nostri munți, domnește o tăcere de mormînt, o egonie chiar.

Oare de ce? Nu cercetez deocamdată.

Da! mișcare se cere din parte-ne pe toate terenurile, mișcare viuă și energică, căci la din contră...

Cu toate ocaziile în timpurile recente munții nostri, dacă nu au fost „primi inter pares“, dar' de sigur au fost aceea-ce au voit, ce au trebuit să fie, avangardă României suferinde.

Nu mai acum să tăcem?

Tocmai acum să ne cuprindă indifere- nțismul?

Suflarea rece, ce o reschiră dușmanii nostri vecinici asupra noastră, ca să ne amor- țescă, să ne facă nesimțitori, nemiscători, tocmai acum să pîtrundă până în inima ta caldă, în sentimentul tău încurajiat o iubite Moț!

Dar' ridică-te! căci ne blastemă stră- moșii.

Nu mai avem un Iancu, nu posedem un Horea, ne-a părăsit un Șuluțiu, — dar' totuși ne-a rămas ceva, ne-a rămas amintirea lor; umbra lor ne conduce, suvenirea lor dulce ne călăuzește, faptele lor adînc săpate în inima noastră ne îmbărbătează.

Dar' destul. Să revin la obiect.

În 22 August — după-cum „mi-aduc aminte — să va țină adunarea despărțemîn- tului nostru, al XIII. al „Asociațiunii tran- silvane pentru literatura română și cultura poporului român“ în Câmpeni.

Câmpenarii — după-cum ti poreclim noi — își desvolță mare silință, pentru-ca even- tualii oaspeți să fie bine primiți, ca așa să ducă suvenirii plăcute și dulci dintre ei.

Atîrnă numai dela noi.

Puțini sînt aceia, cari — cu toate că ar pute — încurajează iubita noastră „Astră“.

La noi nu se poate permite așa ceva. Nu sîntem noi cești din creerii mun- ților așa de lipsiți de mijloace materiale, ba fără șovăire și fără oare-care pretenții pot afirma cu siguranță, că stăm bine.

Să înțelege, că vorbesc despre cei din creerii munților.

Cu toate acestea o nepăsare incamată ne-a copleșit. Dacă cerci cauza, nu știi ce se zici — dai din umeri. Asta nu mai poate merge așa. Trebuie ca toți, chemați, dar' cu deosebire cei aleși să dea concursul lor ma- terial, moral și în toate direcțiile despărțe- mîntului nostru, și prin asta „Asociațiunii“ noastre.

„Asociațiunea transilvană“ e o parte din puținel, ce ni-l-au mai conces vrăjmașii no- stri, este o ramură mare și sănătoasă din arborele frumos ca caracter românesc, neastins de coardele blăstămate ale șovinismului un- guresc, nepătat de veninul, ce ei în continuu îl aruncă asupra noastră, nepângărit de ghia- rle de harpii și scorpii ale guvernului.

Puțin, din al nostru bun, a rămas verde și natural cu caracter românesc, a rămas așa, cum cerem să rămână: al nostru și româ- resc. Ne-au luat ei multe, și ceacă în con- tinuu să ne iee. Ne vor lua? Au să-și dea seamă, căci „Românul ține minte“. Avem ocazie bună, aici la noi acasă, în munți în 22 August să ne validăm, să arătăm, că știm să ne însușim de ce e al nostru, de ce e folositor pentru noi.

Cu toții — și la revedere — la Câmpeni Borel.

CRONICĂ

Sibiu, 17 August n. 1897.

Din cauza sfîntei sărbători de mîne, numărul proximal al foi noastre va apăre numai Joi seara.

M. M. L. L. Regele și regina Ro- mâniei au părăsit erii Sinaia, plecînd în străinătate. După o știre din Sinaia, amē- narea până acum a călătoriei a fost necesită- de hotărîrea, ce s'ar fi luat acum în urmă, ca Maiestățile Lor să viziteze pe M. S. Monarcul nostru tot la Ischl.

„Murșanul“. La 29 Iulie n. s'a ținut adunarea generală constituantă a insti- tutului de credit și economii „Murșanul“, din M.-Radna. Direcțiunea institutului, aleasă pe durată de trei ani, s'a constituit astfel: Vasile Beleş, președinte; Demetriu Ro- man, vice-președinte; Paul Milovan, Dr. Aurel Halic, Constantin Paulescu și Melețiu Suci, membri în direcțiune.

Necrolog. Vasile Gămulea, după dureroase și grele suferințe și-a dat blândul său suflul în mâinile Creatorului ieri în 3/15 August la 1 oră dimineața în etate de 74 ani și 50 ai fetei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale sumpului și neuitului soț, tată și socru se vor înmormânta Marți în 5/17 August la 4 ore d. a. în cimiterul bisericii gr.-or. din suburbiul Iosefin. Cuprinsi de durere aducem la cunoștința tuturor cunoșcitorilor această știre jalnică. Sibiu, 4/16 August, 1897. Maria Gămulea, ca soție; Rebeca, Nicolae, Vasile și Andrei, ca fii; Isaia Ignutescu, ca ginere. Fie-i țărna ușoară!

Contra anarhizilor. Ziarul parisan „Le Gaulois” reproducând unii diplomat străin, spune că necesitatea unei conferințe anti-anarhiste se impune. Se crede, că Spania va lua inițiativa acestei sece, care se aibă de regulat o înțelegere internațională asupra măsurilor cari trebuie luate împotriva acestor indivizi, a căror existență periclită viața celor mai de frunte persoane.

În cazul când Spania n'ar lua sau n'ar îndrăzni să ia inițiativa acestui congres anti-anarhist, se crede că împăratul Wilhelm al II al Germaniei — care până acum s'a arătat înverșunat protivnic al acestei sece — va lua inițiativa, și după toate semnele nu va rămâne fără aderenți.

Deviza lui Petofi. Am anunțat, că deviza lui Petofi despre „dragoste și libertate”, a fost greșit gravată, românește, pe monumentul din Sighișoara. Nu numai noi, ci și foii ungurești au publicat acel text astfel:

„Dragoste și libertate
Acestea nu trebuie mie.”

Acum oficialul „Polit. Értésítő” deminte această informație, și ne acuză că calumniem. După el toate ziarele publică o noți-
tă: *Tribuna și Petofi.* Nu știm dacă e bine ori greșit gravată sentența lui Petofi; știm însă că e de tot prost tradusă. Cât pentru „imi trebuie mie” ori „nu trebuie mie” nouă ni-e indiferent. Dar... *Si non e vero, e ben trovato.*

Bánffy-Paşa — Valach! A spus-o mirese-
nia asta misterioasă „Első magyar vérszövegetés”, care a trimis prim-ministrului Bánffy amenințarea în scris, că de nu se retrage, la-
sând loc contelui Apponyi, va aduce soarta lui Canovas. În sinistra scrisoare „anarhistii în scris” spun, că dau acest stat lui Bánffy, pentru — că „îi compătise soția, care nu-i o Valachă atât de rafinată ca prim-ministrul”, numit într-alt loc „favorit al Românilor”, crimă nespus de grozavă acea-
sta! „Acum ție-ți vine rîndul, șerman prim-ministru valach maghiarofag” — așa amenință teribilii anarhiști de hârtie. Adică-
telega Bánffy-Paşa Valach, și încă de cei cari ar tot mânca la Unguri. — Se poate, nene Nae, se poate?...!

Răsvărire de muncitori. În Löcse o răsvărire violentă a izbucnit între muncitori dela apeduct. Au intervenit gendarmii și lucrul a ajuns la conflict sângeros. Muncitorii dedeau cu cuțitele, gendarmii cu baionetele. Treisprezece muncitori și un gendarm au fost răniți, parte greu, parte ușor.

Și el e jude. „Reichswehr” din Viena scrie sub acest titlu: În anul din ultimii numeri ai lui „Ellenzék” aflăm în rubrica „Din public” o întrebare foarte caracteristică pen-
tru stările din Ungaria, adresată președintelui tribunalului din Alba-Iulia. În traducere sună:
„O întrebare către Prea Onoratul domn Nemes Samuel, președinte tribunalului din Alba-Iulia. Ai cunoștință, că cu îndeplinirea regulărilor câr-
ților fundare din Vințul-de-jos a fost înas-
cizat judele reg. Felzezi Lajos — care a promis a satori termenul ultim pentru pri-
măvara a. c. numai în cazul, dacă îi asigură comuna covârș în întreținere gratuită, căci pentru diurnele plătite lui de stat nu va în-
deplină regularizarea? — Ai cunoștință, că din cauza aceasta au plătit locuitorii din Vinț un aranc comun? — Ai cunoștință, că în de-
cursul pertractării vorbă că se poate de dur cu micii proprietari, pe cari îi arunca cu propriu-i mână din oada de pertractare? Ai cunoștință, că cât a durat pertractarea s'a purtat într-un mod, care jignește adânc au-
toritatea judecătorească? — Ai cunoștință, că în Alb-Iulia a deschis sub firma I. Petras o prăvălie, în care se ocupă cu negoțul în mod profesional? Și dacă ai cunoștință despre toate acestea, până când vei mai suferi, ca acest om depravat să rămână membru al onorabilului colegiu judecătoresc din Alba-Iulia? — Un martor ocular”. Comentariu nu e de trebuință.

Vergani și Schönerer. Aducând curtea cu jurată în Viena în procesul Vergani-Schönerer un verdict liberator pentru cel din urmă, Vergani și-a depus mandatul de membru al consiliului imperial vienez, abzi-
când totodată de toate oficiile onorifice, ce ocupa.

Uoigașul lui Canovas. Se depe-
șează din Madrid, că anarhistul Angiolitto, uoigașul prim-ministrului Spaniei, a fost osân-
dit prin prima tribunalului militar la moarte prin ștreang. Execuția va avea loc azi sau mâine.

Precupeți, bocceangii și handlei — **Patrioți!** O știre de cea mai epocală în-
semnătate pentru maghiarism: precupeți bocce-
angii și handlei din Budapesta s'au hotărât a pune temelie unei mari societăți patriotice, cu firma... „Reuniunea precupeților, bocceangilor și handleilor din Budapesta”. Trăească!

Duel princiar. De o vreme încoace presa europeană consacră coleane întregi unui sensațional prind, ivit între pretendentul de tron francez, prințul *Henric de Orleans*, și între câțiva ofițeri ai armatei italiene. Causa diferențelor e, că prințul, din prilejul călătoriilor sale prin Africa, a scris despre ofițerii ar-
matei italiene că în războiul cu Menelik s'au purtat laș. În urmăre generalul *Albertone*, un șef al armatei italiene din Africa, și un locotenent *Pini*, au provocat pe prințul la duel. Primul a pășit în numele său, al doilea ca delegat al ofițerilor ofensați. Prințul de Or-
leans sosit la Paris a primit duetul cu Al-
bertone, cu Pini însă eșita a tracta, căci n'ar fi ofițer superior. Dar' deodată a intervenit un fapt neașteptat: *contesa de Turin*, nepotul regelui italian, a intrat în joc și a provocat el pe prințul de Orleans. În fața acestei provocări ceilalți doi s'au retras. Duelul a avut loc alaltăieri, la scaldă *Malheux* de la lăvul Paris. Arma a fost spada. Prințul de Orleans a primit două grele, una la umăr, alta la piept, contele de Turin a fost ușor rănit. Prințul de Orleans a oferit contrarului mâna; acesta a primit-o. Re-
sultatul duelului a produs în cercurile din Roma multă mișcare generală, — așa scriu foile italiene.

Milioanele dinamitei. Inventatorul teribilului argument, *ad hominem*, *Alfred Nobel*, reșosat nu de mult, a lăsat, se știe, că-
teva milioane statului norvegian, în scopuri de știință. Parlamentul norvegian a ales în-
tr-ună din ultimele sesiuni pe distincii nor-
vegieni *Steern*, fost prim-ministru, literatul *Björnsterne Björn*, procurorul *Ect* și depu-
tații *Lond* și *Lörlund*.

Știri mărunte. Între *Zelle* și *Eschede* (lângă Hamburg) a deraiat; alaltăieri un tren, patur morți 20 răniți. — În Viena a în-
cerat să se îneca în Dunăre un lucrător, *Fink*, pentru-că... „i-s'au furat hainele”. — La *Wit-mansdorf* (lângă Viena) s'a întâmplat alaltăieri o ciocnire de trenuri; trei oameni greu răniți, câți-va ușor.

Mai nou

Dela „Astra”.

Ni-se confirmă, pe basa unor tele-
grame particulare din Budapesta, apro-
barea statutelor „Asociațiunei”.

Dela temniță.

Zilele trec și osăndeale se sfîrșesc.
Luni au eșit din temniță, împlinindu-
și pedeapsa, dnii *Dr. Frâncu* și *Dr. Ve-
cerdea*; ieri seară a eșit dl asesor con-
sistorial *Zaharie Boiu*.

Astăzi, la 6 ore se va elibera ace-
menea și dl avocat *Ioan A. de Preda*.
Zilele trec și osăndeale se sfîrșesc,
numai rușinea guvernului maghiar ră-
mâne.

Gáll — respins de guvern.

În ședința de ieri a casei magnaților,
Gáll József, cunoscutul guvernamental
român, a propus la §-ul 4 al proiectului
despre curțile cu jurată un amendament,
ca jurații pe lângă limba maghiară să
știe și limba majorității locuitorilor, care
este limba protcolară.

Majoritatea guvernului a respins brusc
acest amendament.

Dela Bruzella.

„Magyarország” de azi publică pre-
tinsa desmîntire a lui Pázmándy, publi-
cată în *Ind. Belge* ca răspuns la „Pro-
testul” Românilor. Pázmándy zice, că
causa adevărată a greutăților cu Românii
este — „*Irredenta Română*”, (!) orga-
nizațiune cu rădăcinile în București. Eată
câteva fraze din acest răspuns:

„Chestiunile acestea nu se pot discuta,
decît în forma: care e mai tare”. (Asta
apropos de conferința pentru — *pace!* Foarte
potrivit R. Trib).

„E adevărat că guvernele ungurești au
procedură specială la alegeri, neînțeleasă în
străinătate”.

„E adevărat că în Ardeal e un cens
electoral deosebit, dar' avem promisiunea for-
mală a guvernului, că aceasta va înceta”.

„Șefii opoziției au accentuat de mai
multe ori, că lipsa reprezentanților români din
parlament e o stare nesănătoasă. Dar' Ro-
mânii țin la pasivitate”.

Vom publica întregă declarația, care
e un complex de minciuni, contradicții și
interventiri. Norocul lor, că e scurtă.

Volnicie repetită.

Ministrul de interne continuă cu vol-
niciile. El a aprobat și sentența prin
care dl *Dr. A. Mureșanu*, directorul
Gazetei Transilvaniei din Brașov a fost
condamnat de poliție pentru convocarea
conferinței electorale. Casul e același ca
și cel din Sibiu. Dl *Dr. Mureșanu* e
condamnat la 8 zile arest și 50 fl.
amandă.

Tribuna Literară.

Informațiuni.

„Foaia pentru toți” nr. 32, cuprinde:
Scriitorii și artiștii nostri (Lucrăția Rudow-
Suci, I. Alpar). — Diana cu căprioară (il-
ustrație). — Balada păstorului (poesie) de H.
G. Lecca. — Despre curtenire. — Regele și
Teranul. — Fata Moșului (fine) de Dela-
vancea. — Iubire (poesie) de Fl. I. Be-
cescu. — Casa cu nr. 10 de M. A. Mace-
donski. — Intermezzo IV. (din Heine) de A.
Vojen. — Spicul de grâu și scaiul (para-
bolă). — Vrajitorul alb (roman) de Emile
Richebourg (urmare). — Snoave. — Călugă-
rul (poesie) de Tr. Demetrescu. — Inchi-
sorele chineze. — Glume. — Romanul unui că-
lăugar de Jean Rameau (urmare). — Căful
de Henri de Parville. — Omul cu dreptate
de Nigrim.

Magnum Etymologicum. Cetim în
„Epoca”: În curând va apărea volumul al
IV-lea din *Magnum Etymologicum Romaniae*,
care cuprinde restul cuvintelor din litera B
nepublicate încă.

Cu acest volum dl B. P. Hasdeu încheie
lucrarea sa din *Magnum Etymologicum*, ce
apare în editura Academiei, care, se știe, a
însărcinat cu continuarea lucrării pe dl A. Fi-
lipide din Iași.

Marele nostru filolog ține însă foarte
mult să doteze d-sa națiunea noastră cu acea-
stă operă, pentru care a strâns material zeci
de ani, în consecință a contractat cu librăria
Hachette din Paris să-i editeze un *Magnum
Etymologicum Romaniae* scris în franțuzește.

Lucrarea aceasta va fi pur filologică și
va fi gata în câțiva ani.

Familia, nr. 31, cuprinde: Pescarul
(urmare) — Gelozia, de Har. Lecca. — Mite
Kremnitz. — Din temniță, de Aurel Cisto. —
Henrik Ibsen, studiu critic (urmare). — Salon:
Correspondența d-nei Alma de Dunca-Schian,
măr. Meritt. — Carte postală. — Ilustrați-
unile noastre. — Literatură și arte. — Ce
e nou?

Foaie Literară, nr. 19 cuprinde: Lo-
godnicia conelui Stuart, de L. Rudow-Suci
(urmare). — Ea. — Virtutea creștinească, de
G. Boduani. — După conferința, de P. Bandu
Delaobad. — La Vatră — Cronica săptămănei.
Bibliografie. — Găcitură. — Lista abonenților.
— Posta redacției.

Bibliografie.

„ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ”

editată sub auspiciile și din însărcinarea
„Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura
poporului român”

de

Dr. Corneliu Diaconovich,

prim-secretarul „Asociațiunii”,

1 fascicul 1 fl.; pentru România lei 2.50.

A apărut fasc. IV., care cuprinde articolele
„Așango—Balneografia” cu numeroase ilustra-
țiuni și harte. Litera A. se încheie cu pag. 338,
cuprinzând în total peste 676 coloane. Dintre
articolele mai însemnate ale fasc. IV. amintim:
Asia, cu o hartă excelentă lucrată la F. A.
Brockhaus în Lipsca și cu 11 tipuri asiatice;
Asigurate; Asociațiune, As. transilvană; Ata-
nasiu Anghel; Athanasescu Dim; Ateu-
nol român (cu ilustr.); Athos; Aurelian P. S.;
Australia (cu 10 ilustr. etnogr.); Austria;
A.-Ungaria; Avicultură (cu 2 ilustr.); Axente
Sever; Baba; Babes; Băcău; Băi (B. Herculane
de Dr. G. Vuia, cu o panoramă și 4 ta-
blouri excelente din oficina Angerer & Göschl
în Viena); Balasa (cu tabl. bisericii D. Ba-
laza) etc. Acest fascicul, după-cum știm
informații, se va expedia peste câteva zile tu-
tutor abonaților, cari au achitat prețul
anticipativ. Abonamente se primesc la edi-
torul *W. Krafft* în Sibiu și (pentru Ro-
mânia) la *C. Müller* în București. Eată
solivrea anticipativă a prețului pentru câte 5
ori 10 fasc. a 1 fl. — resp. 2.50 lei.

„Paradoxe sociologice.” Din celebrul
volum, cu acest titlu, al lui *Max Nordau*
cetitorii nostri cunosc deja de mult capitolul
„Naționalitatea”, care a apărut și în broșură
separată în editura „Tipografiei” soc. pe
acții. Acum e arăsat un nou capitol din ace-
lași volum ni-se prezintă extras într-o dă-
răută broșură. Este capitolul prim, intitulat
„Reprivirea”, pe care cetitorii nostri l'au avut
în rate, în *Foiaș „Tribunei”*. Cei ce-și aduc
aminte de această plăcută lectură vor afla cu
bucurie, că pot să aibă într-un mănunchiu
spicele de aur ale lui *Max Nordau*. Ear'
cei-ce nu au cetit „foiaș” îndoit trebuie să se
bucure, că „Tipografia”, reupărindu-o le-a
făcut posibil a o ave deodată a mână, ca să
suplinească ce au negles.

„Reprivirea” lui *Max Nordau* este re-
privirea filosofului din amurgul acestui veac
asupra vieții neamului omenesc, urmărind paș
de paș mersul progresului cultural dela înce-
putul civilizației.

E mare idea, și mângăitor rezultatul
unei asemenea „repriviri”, mai ales azi, în
această epocă de materialism și blasare pentru
tot ce e ideal.

Traducerea românească făcută de *Ros-
marin*, ne vedă toate finețele originalului în-
tr-un delicios limbaj românesc.

Broșura, tipărită pe hârtie fină, adju-
stată frumos, are 35 pagini, în octav, și costă
numai 20 cr. Se poate procura dela librăria
„Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu, Strada-
Poplăci nr. 15.

Seminarul român din Lipsca. A
apărut al IV-lea raport al vestitului seminar
filologic de sub conducerea zelosului profesor
Dr. G. Weigand, sub următorul titlu:

„Vierter Jahresbericht des Instituts für
rumänische Sprache zu Leipzig. Herausge-
geben von dem Leiter des Institut *Dr. Gus-
tav Weigand*. Leipzig, Joh. Ambrosius Barth.
1897—8° X+336 pag.”.

Voluminosul raport cuprinde:
Prefață și raport anual de *Dr. Gustav
Weigand*.

Formarea singularului — de *Ernst
Bacmeister*.

Starea actuală a formării pluralului în
limba daco-română de *Hermann Thalmann*.

Codicele Dimonie de *Dr. G. Weigand*.

Întrebuintărea lui „pre” de la acustiv
(continuare din anul trecut) de *St. Staschive*.

Dialectele de pe Criș și Murăș de *Dr.
G. Weigand*.

„Naționalitatea”. Societatea noastră
„Tipografia” a scos într-o elegantă broșură
interesantul studiu de *Max Nordau* despre
„Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este
cunoscută cetitorilor nostri; limbajul frumos,
în care „Rosmarin” al nostru a știut să-l
îmbrace e genul de cetitorii nostri, căci în
„Tribuna” s'a publicat mai întâiu. Vorba
era numai, că interesantele observațiuni ori-
ginale ale genialului autor se nu rămână re-
sirate prin atâția numeri de ziar, ci să fie
colectate într-un mănunchiu, mai accesibile la
cetii și meditat. Aceasta a împlinit-o „Ti-
pografia” când a retipărit articolii din „Tri-
buna” în broșura de față. În estensiune de
40 pagini, tipărite frumos pe hârtie fină, acea-
stă prețioasă broșură se trimite franc pentru
25 cr. A se adresa la librăria „Tipografiei”
soc. pe acțiuni în Sibiu.

Subscrișii cu inima frântă de du-
rere, anupă, că scumpa soție, fiică,
soră, nepoată și consăngeană

Emerenția Vereș născ. Ilieș,

după un moș de 2 săptămăni, pro-
văzută cu asb. sacramente ale muri-
bunilor, în etate de 23 ani, în anul
al 8-lea al fetei sale căsătorii, în
27 Iulie 1897, dimineața la 2 ore
și-a dat suflul din nou în mâinile
Creatorului. Osemintele scumpei de-
cedate au fost petrecute la locul de
repaus în 20 Iulie; serviciul funebral
s'a ținut în 30 Iulie, în biserica gr-
cat. din loc.

Fie-i țărna ușoară și memoria
binecuvântată!

Orman, 10 Aug. n. 1897.

Ioan Vereșiu, preot local, ca soț;
Victoria, Letiția și Elvira, ca fice;
Vasiliu Ilieș cu *Anastasia*, ca părinți;
Mariș și *Lucrăția*, ca surori; *Demet-
riu Vereș* cu *Irina*, ca socri; *Petru
Ilieș, Pavel Ilieș, Laurențiu Ilieș* cu
soțiile; *Maria Pop* n. *Susan* cu soțul
V. Pop, preot, *Sottel Berți, Sottel Ca-
rol, Sottel Biri* ca veri și verișoare; *Ioan
Ilieș* cu soția, *Gregoriu Ilieș* cu soția
și *Nastasia, Floare Susan* n. *Ilieș* cu
soțul *Oprea*, ca unchi și mătușe.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 13 Aug. n. 1897.

Semînțe	Qualitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	Qualitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.
Grâu				
Bănteneș vechi	75	—	76	10.50
Grâu dela Tisa	75	—	76	11.5
Grâu „Pesta”	75	—	76	11.70
Grâu de Alba-Reg.	75	—	76	11.70
„Bacsa”	75	—	76	11.80
Grâu ung. de Nord.	75	—	76	—

Semînțe, vechi ori noue	Solul	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
Săcară			
Orz	de nutreț	70—73	8.55
de vînare	60—62	6.10	6.60
de bere	63—64	6.80	7.80
„Ovăs	64—66	8.	10.
Cucurus (porumb)	băntăș,	68	6.80
de altăseia	—	4.95	5.06
Meiu	—	4.85	4.90
Hrișcă	—	4.10	4.80

Măști pe tocanu.	Grâu	Sept.-Oct.	11.25	11 25
	"	Mart.-Apr.	—	—
	Cucuruz	Maiu-Iun.	5 66	5 63
	"	Iulie Aug.	4 96	4 97
	Ovăs	Mart.-Apr.	—	—
"	"	Oct.	6 17	6 20

Produse diverse	Seici	Orșad
	dela	până

Sem. de trif.	Lucernă ungurească	—	—
„	rafinat	—	—
Oleu de rap.	dela Pesta	58.	59.
Uns. de porc	dela țeară	—	—
Slănină	sventată	58	60.
Său	afumată	—	—
Prunc	—	—	—
Lictar	alavon nou	—	—
„	băntășesc	—	—
Miere	brută	—	—
„	galbină străcurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—

Spirit

Brut, pentru radnărie	14.75	15.
Rafinat, pentru comercianți mari	52.50	58.
Brut, „	50.50	51.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 17 August n. 1897.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.46	vînd. 9.50
Lire turcești	„	10.65	„ 10.71
Imperiali	„	9.56	„ 9.60
Ruble rusești 100 à	„	128.20	„ 127.
Galbeni	„	5.16	„ 5.62
Napoleon-d'or	„	9.48	„ 9.53
„ (rusești)	„	9.46	„ 9.50

Bursa de Budapesta.

Din 13 August n. 1 97.

Renta de aur ung. 6%	—	—
„ „ 4%	122.95	—
„ ung. val. cor. 4%	104.40	—
Împrumutul căilor ferate ung.	102.50	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	122.50	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	123.25	—
Bonuri rurale ung.	98.95	—
„ croate-alavone	98.80	—
Obligațiunile desp. regalilor	101.75	—
Împrumut cu premiu ung.	155.—	—
Losuri pentru regularizarea Tisei și Seghedin	142.—	—
Renta de hârtie austriacă	102.10	—
„ de argint austriacă	101.75	—
„ de aur austriacă	128.75	—
Losurile austriace din 1860	162.—	—
Acțiunile băncii austro-ungare	955.—	—
„ de credit ung.	—	—
„ aust.	—	—
Scrieri fondare ale institutului de credit și economi „Albina”	102.—	—
Argintul	5.69	—
Galbeni împărătești	5.65	—
Napoleon-d'ori	9.55	—
Mărci 100 imp. germane	58.85	—
London 10 Livres sterlingi	119.90	—

Editor și redactor responsabil: Teodor V. Păcățian.
Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe
acțiuni: V. H. Dressandtf.

Librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu.

— Deposît general pentru Sibiu și jur. —

Avis fumătorilor de țigarete!

Hârtia de țigarete „CLUB” este cea mai bună, mai
fină, și totuși cea mai tare hârtie de țigarete.

Total liberă de glicerină.

Se poate căpeta pretutindenea.

În pachetare patentată costă 3 cr. — În pachet comun „Club exquisit” 2 cr.

NB. Din aceeași hârtie se prepară și plăcuțele tuburi pentru țigarete.

O șutulă cu 100 de tuburi costă 18 cr.

La vînzări în mare și mai ales traficantilor se dă mare rabat.

